

Turku Maaria Kärsämäki

Rautakautisen asuinpaikan koekaivaus 15.-19.5.2006

Kirsi Luoto 2006
Museovirasto/Arkeologian osasto

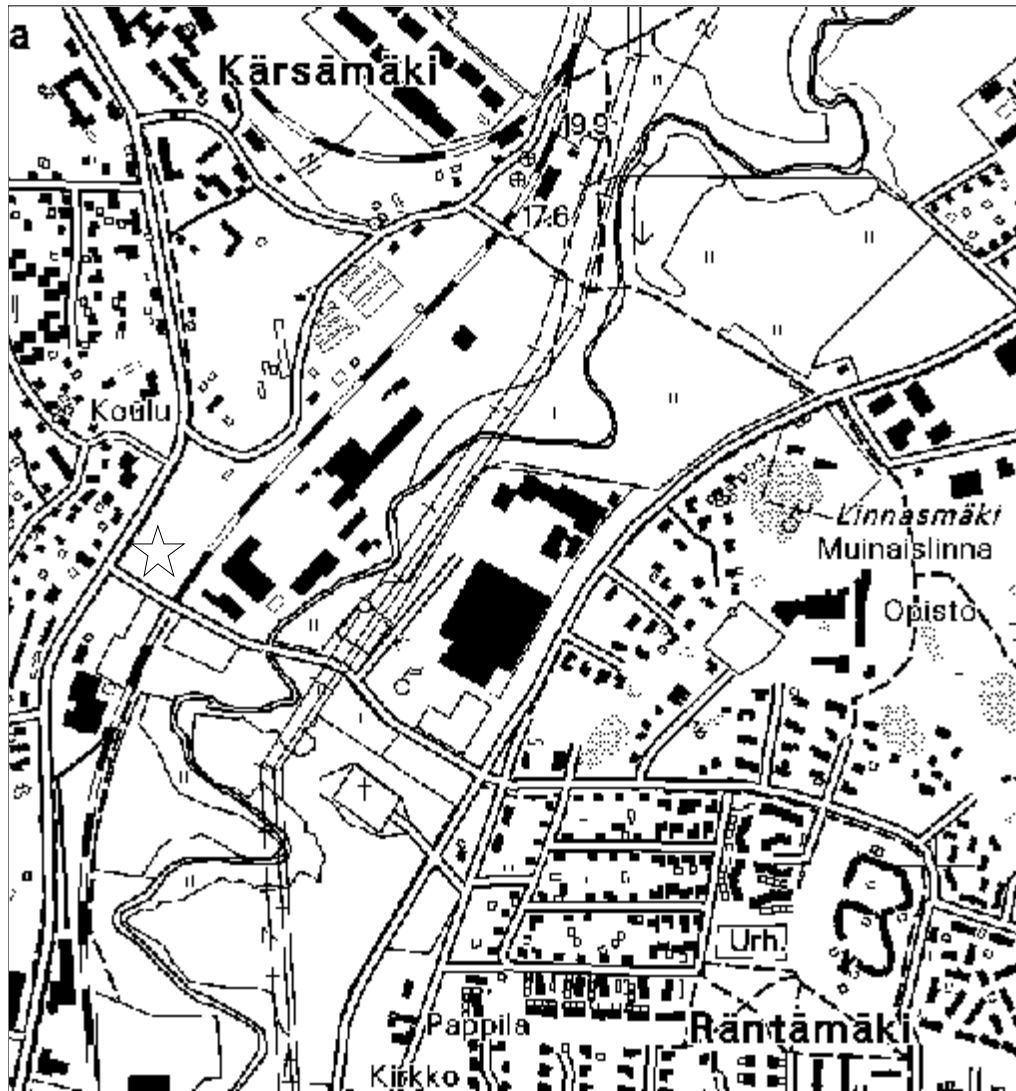
Sisältö:

1. Arkistotiedot	s. 2
2. Johdanto	s. 4
3. Kohteen tutkimushistoriasta	s. 5
4. Sijainti, topografia ja ympäristön kuvaus	s. 5
5. Tutkitut alueet ja tutkimusmenetelmät	s. 6
6. Kaivaushavainnot ja löydöt	s. 7
6.1. Koeajot A-F	s. 7
6.2. Koeruudut 1-10	s. 9
6.3. Koekuopat 11-17	s. 9
7. Yhteenveto tutkimustuloksista	s. 10
Mustavalkonegatiiviluettelo	s. 10
Diapositiiviluettelo	s. 12
Luettelo kaivetuista koeajista, -ruuduista ja -kuopista profiilikuvauksineen.	s. 15
Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista	s. 19
Lähteet	s. 19
Kartat	s. 20
Valokuvataulut	s. 28
Löytöluettelo	

1. Arkistotiedot

Kunta:	Turku
Kaupunginosa:	Maaria
Tila/tontti:	Kortteli 78, tontti nro. 3.
Peruskartta:	1043 12 Littoinen
Koordinaatit:	pkoo: 6716949, ikoo: 3241201, z= 25-30 m mpy Koordinaatti muinaisjäännösrekisterissä oleva kohteen keskikoordinaatti.
Maanomistaja:	Turun kaupunki
Vuokraaja:	Turun A-Rakenne Oy
Kaivausajankohta:	15.-19.5.2006
Kaivaushenkilökunta:	Kaivauksenjohtaja FM Kirsi Luoto, kartanpiirtäjä FM Kati Salo, kaivajat Timo Muhonen, Reetta Kivistö, Anna Väänänen, Heidi Martiskainen ja Nora Kivisalo.
Tutkimuksen rahoittaja:	Turun A-Rakenne Oy
Kaivauspinta-ala:	85,5 m ²
Löydöt:	KM 35814:1-51
Mustavalkonegatiivit:	f. 140836-140890
Diapositiivit:	d. 57730-57783
Aiemmat tutkimukset:	Aarne Europaeus 1921: tarkastus, Juhani Rinne 1922: kaivaus, A.M. Tallgren 1927: tarkastus, Helmer Salonen 1927: kaivaus, 1928: tarkastus, Juhani Rinne 1928: tarkastus, Helmer Salmo 1950: kaivaus, Helmer Salonen 1951: kaivaus, Veikko Lehtosalo 1961: inventointi, Henrik Asplund 1990:tarkastus, Minna Sartes 1991: koekaivaus.
Aiemmat löydöt:	KM 7866, KM 7884:1-3, KM 8050:1-4, KM 8076:1-68, KM 8593:1-8, KM 8596, KM 8668:1-9, KM 8765, KM 8772:1-36, KM 8773:1-916, KM 8880:1-3, KM 9636, KM 12686, KM 12882, KM 13075, TYA 591:1-142.

Karttaote, johon kaivauskohde merkitty punaisella tähdellä. MK 1:10 000.

2. Johdanto

Museoviraston arkeologian osasto suoritti viikon mittaisen koekaivauksen Turun Maarian Kärsämäen muinaisjäännösalueeseen kuuluvalla rautakautisella asuinpaikalla 15.-19.5.2006. Tutkimus liittyi Turun kaupungin omistamalle ja Turun A-Rakenne Oy:n vuokraamalle tontille suunniteltuun rakennusprojektiin. Tarkoituksena oli ensisijaisesti selvittää, onko suunnitellulla teollisuusrakennustontilla säilyneenä kiinteää muinaisjäännöstä, ja onko alueella edelleen estettä rakentamisen toteuttamiselle tai edellytystä rakennussuunnitelmien muutokseen.

Koekaivauksen rahoitti muinaismuistolain (295/63) 15 § mukaisesti rakennuttaja eli Turun A-Rakenne Oy. Kaivaukseen oli budjetoitu yhteensä 9070,00 €. Lisäksi rakennuttaja antoi kaivaukselle käyttöön konekaivurin kuskeineen. Kaivaukseen liittyvät jälkityöt tehtiin kesän ja syksyn 2006 kuluessa kaivausjohtajan ja piirtäjän toimesta.

Helsingissä 28.9.2006

Kirsi Luoto

3. Kohteen tutkimushistoriasta

Turun Maarian Kärsämäki lienee yksi Suomen tunnetuimmista muinaisjäännösalueista. Kärsämäeltähän on löydetty varhaiselle rautakaudelle ajoittuva, omintakeinen hautatyyppi nk. Kärsämäen palokuoppahaudat. Kärsämäen muinaisjäännösalueella on kaivettu useaan otteeseen viime vuosisadan alun jälkeen. Kohde löytyi 1920-luvulla, jonka jälkeen paikalla ovat suorittaneet tutkimuksia mm. Aarne Europaeus (1922), Juhani Rinne (1922, 1928) ja Helmer Salmo (1950). Aluetta on myös inventoitu ahkerasti, viimeksi 1990-luvun alussa (Sartes 1991). Tuolloin inventointi johti myös koekaivaukseen, jossa tämän kesäisen tutkimuksen kohteena ollutta tonttia koekuopitettiin. Kärsämäen muinaisjäännöskompleksi on laajuudeltaan suuri ja muinaisjäännöstyypeiltään monipuolinen. Kärsämäentyypin hautausten, kuppikallion ja kivikautisen asuinpaikan lisäksi kompleksiin kuuluu myös rautakautinen asuinpaikka, johon kuuluvia reuna-alueita ulottui myös tämän kesäiseen tutkimusalueeseen kuuluvalla tontilla. Sen sijaan muut kompleksin muinaisjäännöstyytit ovat tutkimuksen kohteena olleella tontilla toistaiseksi tuntemattomia.

Minna Sartesin vuonna 1991 tekemässä inventoinnissa oli havaittu Tengströminkatu 2:n tontille ulottuvan kolme muinaisjäännösalueita (alueet B, C ja D). Alueella B oli havaittavissa paksu voimakas likamaakerros ja sieltä oli saatu löytöinä rautakauden keramiikkaa. Tämän kesäisen tutkimusalueen ulkopuolelta oli inventoinnissa alueelta B myös havaittu merkkejä mahdollisesta Kärsämäentyypin palokuoppahaudasta. Alueella C ei ollut ollut nähtävissä niin selvää erillistä likamaakerrosta kuin alueella A. Alueelta oli kuitenkin saatu talteen keramiikkaa. Alueelta D oli inventoinnissa löydetty puolestaan yksi tai useampia likamaakerroksia, esihistoriallista keramiikkaa sekä iskoksia. Tämä alue oli lähinnä Kärsämäen kalmiston kaivettua osaa. Alueelta D oli saatu eniten kivikauteen viittaavia löytöjä, mutta yleisvaikutelma oli hieman sekava. Sartes (1991) kuvaileekin inventointikertomuksessaan tilanteen alueen D kohdalla olleen sama kuin Salmon 1920-luvulla lähistöllä suorittamassa kaivauksessa: rauta- ja kivikautisia löytöjä oli tullut samasta kerroksesta ja rakenteista oli vaikea sanoa, mihin aikakauteen ne kuuluivat.

4. Sijainti, topografia ja ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Aurajoen haaran, Vähäjoen, länsipuolella, noin 3,3 km Turun tuomiokirkosta pohjoiseen. Alue kuuluu Kärsämäen kaupunginosaan. Muinaisjäännöskompleksi levittäytyy joenrannan terassille, Turku-Toijala radan ja Tampereen tieltä Turun keskustaan vievän Kärsämäentien väliin. Tällä alueella maa viettää voimakkaasti itään ja etelään. Länsipuolelle jää nimensäkin muinaisjäännösalueelle antanut Kärsämäen korkeahko mäki. Alue on nykyään omakoti- ja pienteollisuusaluetta.

Alueen maisemaa hallitsevat pääasiassa vanhat, hylätyt pellot, joilla useimmilla sijaitsee nykyään teollisuushalli. Noustaessa ylös Kärsämäen rinnettä, muuttuu kasvillisuus pääasiassa sekametsäksi. Tämän kesäinen tutkimusalue oli vanhaa tonttimaata, jossa vielä 1990-luvulla on sijainnut omakotitalo. Tontin luoteisosaa, aluetta, jossa on sijainnut omakotitalon piha-alue, on terassoitu voimakkaasti tuomalla paikalle täyttömaata. Myös pihamaan eteläosassa on 1950-luvun kartan mukaan sijainnut jonkinlainen rakennus, mutta nykyään tästä ei ole havaittavissa maan pinnalle näkyviä merkkejä. Piha-alueen tuntumassa oli vielä jäljellä vanhoja omenapuita sekä marjapensaita muistuttamassa paikalla aikanaan sijainneesta puutarhasta. Kaakkoisin osa tutkimusalueesta oli vanha peltomaata. (Kuva 1)

5. Tutkitut alueet ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia alueita olivat vuoden 1991 inventoinnissa löydettyjen muinaisjäännösalueiden B, C ja D reuna-alueet, jotka ulottuivat nyt tutkimuskohteena olleelle tontille. Ensisijaiseksi tutkimuskohteeksi tontilla valikoitui kuitenkin keinotekoisesti terassoitu entisen omakotitalon piha-alue, joka oli ennestään tutkimaton. Vuoden 1991 inventoinnissa omakotitalo oli vielä ollut asuttu, joten sen pihamaalle ei koekuoppia oltu kaivettu. Nyt talo oli kuitenkin purettu, joten pihamaan tutkiminen koeojin oli mahdollista. Kaivauksia edeltävällä viikolla paikalla käytiin allekirjoittaneen, museoviraston intendentin Kaarlo Katiskosken sekä Turun maakuntamuseon tutkijan Heljän Brusilan toimesta. Tuolloin terassoidulle pihamaalle tehtiin muutamia koepistoja ja todettiin terassilla olevan paksuhkon täytemaan. Jotta kaivaukset oli mahdollista suorittaa siihen varatun ajan puitteissa, päädyttiin poistamaan pihamaalle tehtyjen koeojien pintamaa koneellisesti.

Vanhan omakotitalon piha-alueelle tehtiin yhteensä viisi koeojaa (A-E) sekä näiden lisäksi yksi oijista (F) pihamaan ja viereisen tontin rajan tuntumaan (ks. kartta 1, yleiskartta). Metrini levyiset koeojat sijoitettiin kulkemaan vasten korkeuskäyriä, eivätkä ne näin ollen ole samansuuntaiset minkään pääilmansuunnan mukaan. Koeojista poistettiin maata koneellisesti aina siihen saakka, kunnes keinotekoinen täyttökerros oli poistettu kokonaan eli noin 50-80 cm syvyyteen saakka. Konekaivuuta valvoi kenttäjohtaja. Koeojat B, C ja D sattuivat joko osittain tai kokonaan sijaitsemaan entisen omakotitalon paikan alueella. Näissä kohdissa maannoksen katsottiin olevan talon perustustöiden vuoksi niin tuhoutunutta, ettei kaivamista ollut syytä jatkaa syvemmälle.

Konekaivuukerroksen jälkeen tasot tasattiin ja puhdistettiin manuaalisesti, jonka jälkeen tullut taso dokumentoitiin valokuvaamalla ja vaaitsemalla. Tasot, joissa havaittiin mielenkiintoisia ilmiöitä myös piirrettiin. Dokumentoinnin jälkeen kaivamista jatkettiin joko lapiolla, lastoin tai koneellisesti pysähtyen aina mielenkiintoisten ilmiöiden sattuessa kohdalle, jolloin tasot taas puhdistettiin ja dokumentoitiin. Näin jatkettiin aina puhtaaseen pohjamaannokseen saakka. Lapiolla kaivettu maa seulottiin otoksittain ja saadut löydöt otettiin talteen ruudun tarkkuudella. Lopuksi kaikista oijista tehtiin sanalliset profiilikuvaukset (ks. Luettelo kaivetuista koeojista, -ruuduista ja -kuopista profiileineen). Yhden koeojan profiili myös piirrettiin siinä esiintyneen kulttuurikerroksen dokumentoimiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Kaivettuja koeojia, -ruutuja ja -kuoppia ei ollut mahdollista kiinnittää vuoden 1991 inventoinnissa käytettyyn koordinaatistoon, joten kaivaukselle luotiin oma koordinaatistonsa, joka ei ole yhdensuuntainen S-N tai W-E -ilmansuuntalinjojen kanssa.

Samaan koordinaatistoon sijoitettiin myös koeruudut, joita tontille kaivettiin yhteensä 10 kappaletta. Viisi näistä sijoitettiin vuoden 1991 inventoinnissa löydetylle alue B:lle ja viisi alueelle C. Koeruudut olivat kooltaan 1m x 1m ja ne kaivettiin pääasiassa lapiolla. Peltokerroksen alainen maa seulottiin otoksittain ja koekuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaannokseen saakka. Koeruutujen profiilit dokumentoitiin sanallisesti (ks. Luettelo kaivetuista koeojista, -ruuduista ja -kuopista profiileineen) ja kaikista koekuopista otettiin valokuvat. Koeruutujen syvyydet vaihtelivat 50 cm:sta aina 120 cm:iin.

Koeoja E:sta löytyneen kulttuurikerroksen vuoksi tuli tarpeelliseksi tutkia myös koeojan ja viereisen tontin nro 4 välinen alue. Tämä toteutettiin kaivamalla alueelle 50 cm x 50 cm koekuoppia. Kuopat kaivettiin lapiolla, sekoittuneen pintamaan alainen maannos seulottiin otoksittain ja kuopat kaivettiin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta puhtaaseen pohjamaahan saakka. Koekuoppien profiileista kirjoitettiin sanallinen kuvaus (ks. Luettelo kaivetuista koeojista, -ruuduista ja -kuopista profiileineen) ja koekuopat valokuvattiin. Kuoppien syvyydet

vaihtelivat 50 ja 110 cm välillä. Kaivausten lopuksi sekä koeruudut että koekuopat ennallistettiin. Koeojien peittämisestä huolehti puolestaan rakennuttaja, joka lupasi hoitaa täyttämisen kaivauksien jälkeisellä viikolla.

6. Kaivaushavainnot ja löydöt

6.1. Koeojat A-F

Koeoja A:

Pituudeltaan 8 metriä oleva koeoja A sijaitsi koeojista eteläisimpänä lähellä Tengströminkadun ja Kärsämäentien risteystä. Muiden koeojien tapaan pintamaa poistettiin koneellisesti myös koeoja A:sta. Konekaivuukerros oli sekaantunut: resenttien löytöjen joukossa oli myös joitakin paloja esihistoriallista keramiikkaa, palanutta savea sekä palanutta luuta (ks. löytöluettelo). Kun maata oli poistettu noin 80-100 cm, lopetettiin konekaivuu, ja taso puhdistettiin lapioilla ja lastoilla. Esille saadussa tasossa oli vaalean hiekan eli pohjamaan seassa havaittavissa muutamia tummanruskean hiekan värjäymiä. Löydöt värjäymistä olivat resenttejä. Koeojan profiilissa oli havaittavissa tämän paksun tummanruskean sekaantuneen kerroksen lisäksi myös noin kymmenen sentin paksuinen nokimaakerros. Sekä tummanruskea, resenttejä löytöjä sisältänyt ja sekaantunut maakerros että nokimaa lienevät lähtöisin paikalla sijainneesta modernista rakennuksesta. Profiilissa oli nähtävissä myös muutaman senttimetrin paksuinen vaalean soran täyttökerros heti nokimaakerroksen päällä. (Ks. Luettelo kaivetuista koeojista profiilikuvauksineen) Tarkistuspisto osoitti, ettei sekaantuneiden kerrosten alla ollut jäänteitä esihistoriallisesta kulttuurikerroksesta. (Ks. kartta 2)

Koeoja B:

Koeoja B oli pituudeltaan 10 metriä. Ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeen Ruutujen 2006-2011,0/2016 alueelta paljastui vaaleanharmaan hiekan täyttökerros. Koko konekaivuukerros oli tätä samaa maannosta, josta tuli löytöinä mm. moderneja tiilenpaloja, joitakin paloja esihistoriallista keramiikkaa sekä palanutta luuta ja savea (ks. löytöluettelo). Ruutujen 2006-2010/2016 NE-reunassa oli havaittavissa massiivinen, moderni tiilirakenne, luultavasti jääne paikalla mahdollisesti sijainneen piipun jalasta (ks. kuva 2). Koeojan tällä alueella katsottiin sekaantuneen maannoksen jatkuvan niin syvälle, ettei mahdollisen esihistoriallisen kulttuurikerroksen uskottu voineen säilyä koeojan tässä osassa. Siksi ruutujen 2006-2011,0/2016 alueen katsottiin olevan pohjassa jo ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeen. Koeojan SE-päädystä, ruuduissa 2011,5-2016/2016 oli ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeen nähtävissä yhä tummanruskean, sekaantuneen hiekan kerros. Tämä tummanruskea maannos kaivettiin pois lapioilla. Lapioilla kaivetusta kerroksesta saatiin resenttejä löytöjä. Kerroksen jälkeen koeojan tämän osan maannos vaihtui vaaleaksi hiekaksi eli pohjamaaksi. Tässäkin kerroksessa havaittiin merkkejä viimeaikaisesta ihmistoiminnasta: Ruudun 2016/2016 P-profiilista paljastui kuopanne, joka lähemmässä tarkastelussa osoittautui ikivanhan, nyt jo käytöstä poistetun, viemäriputken suuksi. (Ks. kartta 3)

Koeoja C:

Multakerroksen jälkeen paljastui 14 metriä pitkistä koeoja C:stä ruutujen 2013-2020/2027 alueelta harmaan hiekan, tiilenpalojen ja kivien sekainen täyttökerros. Kyseessä oli mitä ilmeisimmin paikalla sijainneen omakotitalon sijaintipaikka. Tämän osan koeojasta katsottiin

olevan talon perustusten vuoksi tuhoutunut, joten aluetta ei enää kaivettu syvemmälle. Ruudut 2007-2012/2027 olivat niin ikään täyttömaannosta, mutta sijaitsivat mitä ilmeisimmin entisen omakotitalon ulkopuolella. Ruutujen 1996-2006/2027 alueella oli noin 80 cm paksuudelta multaa. Koeojan ruutuun 1996/2027 kaivettiin konekaivurilla syvempi alue, jolla selvitettiin tämän multakerroksen paksuutta ensimmäisen konekaivuukerroksen aikana. Ruudut 1996-2006/2027 sijoittuivat keinotekoisien terassin reunalle, johon selkeästi oli kasattu multaa maanpinnan tasaamiseksi. Ruutujen 1996-2006/2027 välinen alue kaivettiin lapiolla aina pohjaan eli vaalean hiekan maannoksen saakka. Löytöinä saatiin tiiltä, lasia ja posliinia sekä pala keramiikkaa ja joitakin palaneen saveen kappaleita (ks. löytöluettelo). Lopuksi koeojan SE-päätyyn tehtiin halkaisijaltaan noin 30 cm ja syvyydeltään noin 40 cm oleva koepisto, joka osoitti pohjamaannoksen jatkuvan puhtaana tästäkin alaspäin. Koepisto alkoi heti kaivamisen jälkeen täytyä pohjavedellä. (Ks. kartta 4)

Koeoja D:

Koeoja D oli pituudeltaan 12 metriä. Ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeen ruuduissa 2012-2019,5/2034 maannos oli sekaantunutta, harmaata hiekkaa. Tämä alue ojasta sijaitsi vanhan omakotitalon perustuksen alueella, joten toiveita mahdollisen kulttuurikerroksen säilymisestä maannoksen alla ei ollut. Ruutujen 2012-2013/2034 alueelle tehtiin konekaivuun yhteydessä muuta aluetta syvempi kuoppa (syvyys pintatasosta noin 90 cm), jolla tarkistettiin maannoksen paksuus. Harmaan sekaantuneen hiekan kerros jatkui tästäkin syvemmälle. Ruutujen 2007,5-2012/2034 alueella maannos oli edelleen sekaantunutta harmaata hiekkaa, joka mentäessä kohti keinotekoisesti tehdyn terassin SE-reunaa kohti oli enemmän mullansekaista. (Ks. kartta 5)

Koeoja E:

Koeoja E oli pituudeltaan noin 12 metriä. Ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeisessä tasossa oli nähtävissä ruuduissa 2019-2020/2034 sekaantunutta tummanruskeaa hiekkaa sekä ruuduissa 2010-2018/2040 sekaantunutta, ruskeaa hiekkaa. Ruutujen 2009-2010/2040 alueella oli sekaantuneen, harmaan hiekan kattama alue. Loput koeojasta, ruudut 2006-2008/2040 oli sekaantunutta, ruskeaa hiekkaa. Löydöt tästä kerroksesta olivat resentejä lukuun ottamatta ehkä yhtä palaneen luun kappaletta (KM 35814:21).

Koeojaa syvennettiin konekaivurilla noin 40 cm ja taso puhdistettiin lastoilla. Nyt esiin saadussa kerroksessa oli havaittavissa tummanruskeaa likamaata, joka rajoittui lähinnä koeojan NW-päätyyn (ks. kartta 6 ja kuva 3). Löytöinä näistä likamaaläikistä saatiin metallikautista keramiikkaa ja palanutta savea. Likamaan lisäksi tasossa oli vaalea hiekkaa (pohjamaata) sekä myös paikoin sekaantuneen, tummanruskean hiekan laikkuja koeojan SE-päädyssä. Koeojan ruudussa 2008/2040 oli myös leveydeltään 10 cm, pituudeltaan 20 cm ja paksuudeltaan 3 cm oleva hiiltyneet puu, joka sijaitsi sekaantuneen, harmaan hiekan peittämällä alueella. Harmaan hiekan sisältäessä resentejä löytöjä, ei hiiltyneen puunkaan voida ajatella olevan ajoitukseltaan kovinkaan vanha.

Koeojasta kaivettiin vielä lapiolla pohjaan likamaata käsittäneet ruudut 2011-2019/2040. Löytöinä saatiin talteen metallikautista keramiikkaa, pii-iskos, palanutta luuta sekä palanutta savea. Paikoin, siellä missä oli vielä havaittavissa sekaantunutta, tummanruskeaa hiekkaa, olivat löydöt resentejä. Likamaa-alue ei ollut siis säilynyt ehjänä koko lapiolla kaivetulla alueella (ks.

kartta 8, profiilikartta). Ruudussa 2018/2040 oli nähtävissä pyöreähkö, halkaisijaltaan 20 cm oleva ruskean likamaan läikkä (kuva 4). Läikkä jatkui puolittain kaivausalueen SW-profiiliin. Läikän vieressä sijaitsi halkaisijaltaan 10 cm kivi. Likamaaläikkä jatkui pohjatasosta aina 20 cm syvyyteen saakka. Kysymykseen siitä, oliko kyseessä mahdollisesti paalunsija, ei koekaivauksessa saatu selvyyttä. Kaivaminen lopetettiin saavutettaessa puhdas pohjamaannos. (Ks. kartta 6)

Koeoja F:

Koeoja F oli pituudeltaan kuusi metriä. Ensimmäisen konekaivuukerroksen jälkeinen taso oli kauttaaltaan sekaantunutta, tummanruskeaa hiekkaa ja löydöt resentejä. Koeojan kaivamista jatkettiin lapioilla, sillä sen läheisyydestä oli vuoden 1991 inventoinnissa löydetty merkkejä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta. Koeoja kaivettiin lapioilla aina puhtaaseen pohjamaahan saakka. Maannos oli koeojassa oli koko ajan samaa sekaantunutta, tummanruskeaa hiekkaa ja löydöt resentejä. (Ks. kartta 7)

6.2. Koeruudut 1-10

Koeruudut olivat kooltaan yhden neliömetrin suuruisia ja niitä kaivettiin yhteensä kymmenen kappaletta. Koeruudut sijoitettiin alueille, joilta vuoden 1991 inventoinnissa oli löydetty merkkejä mahdollisesti esihistoriallisesta ihmistoiminnasta. (1991 inventoinnissa löydetty muinaisjäännösalueiden B ja C reunaosat). Yhdessäkään koeruuduista ei kuitenkaan havaittu säilyntä esihistoriallista kulttuurikerrosta. (Ks. kartta 1, yleiskartta)

Muinaisjäännösalue B:n reuna-alueelle kaivettiin yhteensä viisi koeruutua. Koeruutujen syvyys vaihteli 63-120 cm:n välillä. Pääasiassa koeruutujen maannos oli peltomultaa ja sekaantunutta tummanruskeaa hiekkaa, josta tuli resentejä löytöjä. Kuopat kaivettiin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta pohjamaahan saakka (ks. Luettelo kaivetuista koeojista, -ruuduista ja -kuopista profiileineen). Koeruuduissa 4 ja 5 oli havaittavissa 30-70 cm syvyydellä tumma nokimaakerros, jollainen mainitaan löydetyn myös vuoden 1991 inventoinnissa samalle alueelle tehdyistä koekuopista. Tämän kesäisten tutkimusten valossa ei nokimaakerros kuitenkaan vaikuta esihistorialliselta kulttuurikerrokselta, sillä siitä saatiin resentejä löytöjä mm. tiilenpaloja, lasia ja folionpalasia. Löytöjen joukossa oli kuitenkin koeruudussa nro 2, 4 ja 5 myös esihistoriallista keramiikkaa, palanutta savea ja/tai palanutta luuta. Alueella on kenties joskus ollut kiinteä muinaisjäännös, mutta säilyntä kulttuurikerrosta ei paikalla kuitenkaan enää ole havaittavissa.

Muinaisjäännösalue C:lle tehdyt koeruudut olivat toisiinsa nähden hyvin samankaltaisia maannokseltaan: turve- ja peltomultakerroksen alta paljastui neljässä tapauksesta viidestä puhdas pohjamaa noin 50 cm syvyydessä. Koeruudun nro 10 profiilissa oli havaittavissa useiden kerroksellisten maannosten sarja. Tämä kerroksellisuus liittyy ruudun vieressä kulkevan puutarhatien perustuksiin. Kaikkien alueelle tehtyjen koeruutujen löydöt olivat resentejä lukuun ottamatta edellä mainittua, sekaantunutta koekuoppaa nro 10, josta saatiin kaksi saviastian kappaletta.

6.3. Koekuopat 11-17

Koska koeojasta E löytyi osittain ehjänä säilynyt kulttuurikerros, tuli ajankohtaiseksi tutkia kulttuurikerroksen laajuutta koeojan pohjoispuolella. Tengströminkatu 2 rajautuu pohjoisessa

tonttiin, jolta aiemmissa tutkimuksissa oli löydetty merkkejä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta. Vuoden 1991 inventoinnissa tänne, Tengströminkatu 2:n tontin pohjoispuolelle, oli tehty koekuoppia ja alueelta löydetty niin kivi- kuin rautakaudenkin viittaavia löytöjä (1991 inventoinnin muinaisjäännösalue D). Tämän kesäisten tutkimusten yhteydessä tehtiin koeoja E:n pohjoispuolelle, Tengströminkatu 2 tontin alueelle yhteensä kuusi koekuoppaa. Näistä viidestä löydettiin esihistoriallisia löytöjä.

Koekuopan nro 11 maannos oli sekaantunutta, tummanruskeaa hiekkaa, mutta löytöinä saatiin palanutta savea ja rautakaudentyypin keramiikkaa. Sekaantuneesta koekuoppa nro 12:sta löydettiin sulanutta pronssia. Koekuoppa nro 13:ssa oli 38-72 cm syvyydessä havaittavissa ruskea likamaakerros, josta saatiin löytöinä palanutta luuta ja savea sekä rautakaudentyypin keramiikkaa. Koekuopista 15 ja 16 löytyi palanutta savea, mutta ei säilynyttä kulttuurikerrosta. Yhteenvetona koekuopista voidaan todeta, että kulttuurikerroksen käsittävä alue on laajuudeltaan suppeahko ja sijaitsee tontin pohjoislaidan tuntumassa. Se ei kuitenkaan jatku yhtenäisenä viereisen tontin alueelle: koekuoppien 15, 16 ja 17 maannokset osoittavat myöhemmän ihmistoiminnan tuhonneen tontin laidassa mahdollisesti aikanaan olleen esihistoriallisen kulttuurikerroksen (ks. kartta 1, yleiskartta).

7. Yhteenveto tutkimustuloksista

Koekaivauksen perusteella voidaan todeta Tengströminkatu 2:ksi nimetyn tontin pohjoiskulmassa sijaitsevan kiinteän muinaisjäännöksen. Koeoja E:stä ja sen pohjoispuolelle tehdyistä koekuopista saaduista löydöistä (rautakaudentyypin ja/tai Morbyn keramiikka) päätellen on kyseessä metallikautinen asuinpaikka. Koeojasta ja osasta koekuopista löydettiin artefaktien katkelmien lisäksi myös osittain säilynyt kulttuurikerros. Uusi muinaisjäännösalue (ks. kartta 1, yleiskartta) ei kuitenkaan jatku yhtenäisenä viereisen tontin nro 4 puolelle, eikä näin ollen yhdisty vuoden 1991 inventoinnissa havaittuun muinaisjäännösalue D:hen.

Muulla tontilla ei havaittu viitteitä kiinteistä muinaisjäännöksistä. Muutamista koeruuduista löydettiin esihistoriallista keramiikkaa, mutta säilynyttä kulttuurikerrosta ei koeruuduissa ollut. Mikäli paikalla on joskus sijainnut kiinteä muinaisjäännös, on se sittemmin tuhoutunut myöhemmän maankäytön, lähinnä viljelyn, yhteydessä.

Mustavalkonegatiiviluettelo, f. 140836–140890

Nro	Pvm	Aihe	Suunnasta
140836	15.5.	Yleiskuva Tengströminkatu 2:n tontista.	SW
140837	15.5.	Yleiskuva Tengströminkatu 2:n tontista.	NW
140838	15.5.	Koeoja F, pintataso.	SE
140839	15.5.	Koeoja E, pintataso.	SE
140840	16.5.	Koeoja F, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
140841	16.5.	Koeoja E, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE

140842	16.5.	Koeoja D, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
140843	16.5.	Koeoja C, SE-pääty, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
140844	16.5.	Koeoja C, NW-pääty, 1. konekaivuukerroksen jälkeen = pohjataso.	SE
140845	16.5.	Koeoja B, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
140846	16.5.	Koeoja B, tiilirakenne SE-päädystä, ruuduissa 2006-2010/2016	S-SW
140847	16.5.	Koeoja A, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
140848	16.5.	Koeoja B, pohjataso. Ruudut 2011,5-2016/2016 kaivettu myös pohjaan lapiolla.	NW
140849	17.5.	Koeoja C, SE-pääty pohjassa lapiokaivuun jälkeen.	SE
140850	17.5.	Koeoja C, salaojaputki ruudussa 2000/2027.	S-SW
140851	17.5.	Koeoja F, pohjataso	SE
140852	18.5.	Koeruutu nro 2 (1983/2000): luode-kaakko, itä-länsi –suuntaiset puut 80 cm syvyydessä.	SW
140853	18.5.	Koeruutu nro 2 (1983/2000): pohjataso.	SW
140854	18.5.	Työkuva: Heidi Martiskainen ja Anna Väänänen asettelevat pohjoisnuolta.	
140855	18.5.	Koeruutu nro 1 (1988/2000): pohjataso.	SW
140856	18.5.	Koeruutu nro 10 (1980/2036): taso 55 cm:m syvyydessä. Tummanruskea maannos W-nurkassa.	SE
140857	18.5.	Koeruutu nro 10 (1980/2036): pohjataso.	SE
140858	18.5.	Koeruutu nro 8 (1971/2036): pohjataso.	SE
140859	18.5.	Koeruutu nro 3 (1972/2000): pohjataso.	SE
140860	18.5.	Koeruutu nro 7 (1972/2030): pohjataso.	SE
140861	18.5.	Koeruutu nro 9 (1971/2039): pohjataso.	SW
140862	18.5.	Koeruutu nro 6 (1972/2025): pohjataso.	SW
140863	18.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue C:llä.	S
140864	18.5.	Koeruutu nro 5 (1983/2011): pohjataso.	NE
140865	18.5.	Koeruutu nro 4 (1990/2011): pohjataso.	SE
140866	18.5.	Koeoja E, taso 2. konekaivuukerroksen jälkeen: kulttuurimaa paikoin näkyvissä.	NW
140867	18.5.	Koeoja A, tarkistuspistot keskenjääneessä tasossa.	NW

140868	18.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue B:llä.	SE
140869	18.5.	Koeoja E: hiiltynyt puu ruudussa 2008/2034.	NW
140870	19.5.	Koeoja E, ruudut 2011-2019/2040 pohjassa.	NW
140871	19.5.	Koeoja E, mahdollinen paalunjälki ruudussa 2018/2040.	N-NW
140872	19.5.	Koeoja E, ruudut 2018-19/2040 SW-profiili.	NE
140873	19.5.	Koeoja E, ruudut 2017/2040 SW-profiili.	NE
140874	19.5.	Koeoja E, ruudut 2016/2040 SW-profiili.	NE
140875	19.5.	Koeoja E, ruudut 2015/2040 SW-profiili.	NE
140876	19.5.	Koeoja E, ruudut 2014/2040 SW-profiili.	NE
140877	19.5.	Koeoja E, ruudut 2013/2040 SW-profiili.	NE
140878	19.5.	Koeoja E, ruudut 2012/2040 SW-profiili.	NE
140879	19.5.	Koekuoppa nro 15 (2019/2054): pohjataso.	SE
140880	19.5.	Koekuoppa nro 16 (2015/2054): pohjataso.	SE
140881	19.5.	Koekuoppa nro 12 (2015/2044): pohjataso.	SE
140882	19.5.	Koekuoppa nro 13 (2015/2049): pohjataso.	SE
140883	19.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyn alue D:n ja koeoja E:n välisellä alueella.	N
140884	19.5.	Ennallistetut koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue B:llä.	SE
140885	19.5.	Koekuoppa nro 11 (2020/2044): pohjataso.	SE
140886	19.5.	Koekuoppa nro 17 (2012,5/2054): pohjataso	SE
140887	19.5.	Ennallistetut koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue C:llä.	SE
140888	19.5.	Vanha omakotitalon piha-alue ja avoimiksi jätetyt koeojat.	S
140889	19.5.	Koekuoppa nro 14 (2012,5/2049)	SE
140890	19.5.	Ennallistetut koekuopat vuoden 1991 inventoinnissa löydetyn muinaisjäännösalue D:n ja koeoja E:n välissä.	N

Diapositiiviluettelo, d. 57730–57783

Kuvaaja Kirsi Luoto 2006.

Nro	Pvm	Aihe	Suunnasta
57730	15.5.	Yleiskuva Tengströminkatu 2:n tontista.	SW

57731	15.5.	Yleiskuva Tengströminkatu 2:n tontista.	NW
57732	15.5.	Koeoja F, pintataso.	SE
57733	15.5.	Koeoja E, pintataso.	SE
57734	16.5.	Koeoja F, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57735	16.5.	Koeoja E, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57736	16.5.	Koeoja D, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57737	16.5.	Koeoja C, SE-pääty, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57738	16.5.	Koeoja C, NW-pääty, 1. konekaivuukerroksen jälkeen = pohjataso.	SE
57739	16.5.	Koeoja B, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57740	16.5.	Koeoja B, tiilirakenne SE-päädyssä, ruuduissa 2006-2010/2016	S-SW
57741	16.5.	Koeoja A, taso 1. konekaivuukerroksen jälkeen.	SE
57742	16.5.	Koeoja B, pohjataso. Ruudut 2011,5-2016/2016 kaivettu myös pohjaan lapiolla.	NW
57743	17.5.	Koeoja C, SE-pääty pohjassa lapiokaivuun jälkeen.	SE
57744	17.5.	Koeoja C, salaojaputki ruudussa 2000/2027.	S-SW
57745	17.5.	Koeoja F, pohjataso	SE
57746	18.5.	Koeruutu nro 2 (1983/2000): luode-kaakko, itä-länsi –suuntaiset puut 80 cm syvyydessä.	SW
57747	18.5.	Koeruutu nro 2 (1983/2000): pohjataso.	SW
57748	18.5.	Koeruutu nro 1 (1988/2000): pohjataso.	SW
57749	18.5.	Koeruutu nro 10 (1980/2036): taso 55 cm:m syvyydessä. Tummanruskea maannos W-nurkassa.	SE
57750	18.5.	Koeruutu nro 10 (1980/2036): pohjataso.	SE
57751	18.5.	Koeruutu nro 8 (1971/2036): pohjataso.	SE
57752	18.5.	Koeruutu nro 3 (1972/2000): pohjataso.	SE
57753	18.5.	Koeruutu nro 7 (1972/2030): pohjataso.	SE
57754	18.5.	Koeruutu nro 9 (1971/2039): pohjataso.	SW
57755	18.5.	Koeruutu nro 6 (1972/2025): pohjataso.	SW
57756	18.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue C:llä.	S
57757	18.5.	Koeruutu nro 5 (1983/2011): pohjataso.	NE
57758	18.5.	Koeruutu nro 4 (1990/2011): pohjataso.	SE

57759	18.5.	Koeoja E, taso 2. konekaivuukerroksen jälkeen: kulttuurimaa paikoin näkyvissä.	NW
57760	18.5.	Koeoja A, tarkistuspistot keskenjääneessä tasossa.	NW
57761	18.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue B:llä.	SE
57762	18.5.	Koeoja E: hiiltynyt puu ruudussa 2008/2034.	NW
57763	19.5.	Koeoja E, ruudut 2011-2019/2040 pohjassa.	NW
57764	19.5.	Koeoja E, mahdollinen paalunjälki ruudussa 2018/2040.	N-NW
57765	19.5.	Koeoja E, ruudut 2018-19/2040 SW-profiili.	NE
57766	19.5.	Koeoja E, ruudut 2017/2040 SW-profiili.	NE
57767	19.5.	Koeoja E, ruudut 2016/2040 SW-profiili.	NE
57768	19.5.	Koeoja E, ruudut 2015/2040 SW-profiili.	NE
57769	19.5.	Koeoja E, ruudut 2014/2040 SW-profiili.	NE
57770	19.5.	Koeoja E, ruudut 2013/2040 SW-profiili.	NE
57771	19.5.	Koeoja E, ruudut 2012/2040 SW-profiili.	NE
57772	19.5.	Koekuoppa nro 15 (2019/2054): pohjataso.	SE
57773	19.5.	Koekuoppa nro 16 (2015/2054): pohjataso.	SE
57774	19.5.	Koekuoppa nro 12 (2015/2044): pohjataso.	SE
57775	19.5.	Koekuoppa nro 13 (2015/2049): pohjataso.	SE
57776	19.5.	Koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyn alue D:n ja koeoja E:n välisellä alueella.	N
57777	19.5.	Ennallistetut koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue B:llä.	SE
57778	19.5.	Koekuoppa nro 11 (2020/2044): pohjataso.	SE
57779	19.5.	Koekuoppa nro 17 (2012,5/2054): pohjataso	SE
57780	19.5.	Ennallistetut koeruudut vuoden 1991 inventoinnissa löydetyllä muinaisjäännösalue C:llä.	SE
57781	19.5.	Vanha omakotitalon piha-alue ja avoimiksi jätetyt koeojat.	S
57782	19.5.	Koekuoppa nro 14 (2012,5/2049)	SE
57783	19.5.	Ennallistetut koekuopat vuoden 1991 inventoinnissa löydetyn muinaisjäännösalue D:n ja koeoja E:n välissä.	N

Luettelo kaivetuista koeojista (A-F), -ruuduista ja -kuopista (1-17) profiilikuvauksineen

Koeoja A, SW-profiili

2000,5-2005/2000:	0-10 cm	turve
	10-38 cm	sekaantunut, tummanruskea hiekka (tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
	38-40 cm	vaalea sora (täyttökerros)
	40-48 cm	musta nokimaa
	48-66 cm	sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
	66-105 cm	sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
2006-2009,5/2000:	0-10 cm	turve
	10-30 cm	sekaantunut, tummanruskea hiekka (tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
	30-35 cm	vaalea sora (täyttökerros)
	35-75 cm	sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
	75-100 cm	vaalea hiekka (pohjamaa)

Koeoja B, NE-profiili

2006-2011,0/2016:	0-10 cm	turve
	10-95 cm	punatiilinen rakenne, samasta kerroksesta resenttejä löytöjä.
2011,5-2016/2016:	0-10 cm	turve
	10-85 cm	sekaantunut ruskea hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
	85-95 cm	vaalea hiekka (pohjamaa)

Koeoja C, NE-profiili

1996-2003/2027:	0-17 cm	turve
	17-70 cm	mullan sekainen harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
	70-90 cm	vaalea hiekka (pohjamaa)
2004-2006/2027:	0-17 cm	turve
	17-50 cm	sekaantunut ruskea hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
2007-2012/2027:	0-18 cm	turve
	18-69 cm	sekaantunut ruskea hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resenttejä löytöjä)
	69-80 cm	vaalea hiekka (pohjamaa)
	Ruuduissa 2008-2009/2027	täyttökerros jatkuu koeojan pohjaan saakka.

2013-2020/2027: 0-18 cm turve
18-50 cm sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resentejä löytöjä)

Koeoja D, NE-profiili

2007,5-2012/2034 0-15 cm turve
15-40 cm mullan sekainen harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resentejä löytöjä)

2012-2013/2034: 0-16 cm turve
16-55 cm sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resentejä löytöjä)
55-95 cm sekaantunut ruskea hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resentejä löytöjä)
Kyseessä on koneella tehty koekauhaisu ko. ruuduissa.

2012-2019,5/2034: 0-16 cm turve
16-57 cm sekaantunut harmaa hiekka (täyttökerros, jossa tiiltä, lasia ym. resentejä löytöjä)

Koeoja E, SW-profiili

Ks. Kartta nro 8

Koeoja F, NE-profiili

2002-2005/2054: 0-62 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka (tiilenpaloja, lasia ym. resentejä löytöjä.)
62-77 cm savi
77-98 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

2006-2007/2054: 0-68 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka (tiilenpaloja, lasia ym. resentejä löytöjä.)
68-98 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

Koeruudut 1-10

1.1988/2000

0-55 cm peltomulta
55-88 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka (tiilenpaloja, lasia ym. resentejä löytöjä.)
88-100 cm savi
100-120 cm savensekainen vaalea hiekka (pohjamaa)
Pohjavesi peitti koekuopan pohjan.

2. 1983/2000

0-40 cm peltomulta
40-93 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
93-95 savensekainen vaalea hiekka (pohjamaa)
Pohjavesi peitti koekuopan pohjan. Sekaantuneesta kerroksesta löytöinä keramiikkaa (KM 35814:39) ja hioinkiven katkelma (KM 35814:38).

3. 1972/2000

0-40 cm peltomulta
40-50 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
Pohjavesi peitti koekuopan pohjan. W-kulmaan tehtiin tarkistuspisto, jonka syvyys oli 92 cm. Tarkistuspistosta ei löytynyt mitään mielenkiintoista.

4. 1990/2011

0-40 cm peltomulta
40-67 cm tumma nokimaa (tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä)
67-77 cm savensekainen vaalea hiekka (pohjamaa)
Sekoittuneesta, tumman nokimaan kerroksesta löytönä myös palanutta luuta (KM 35814: 40).

5. 1983/2011

0-29 cm peltomulta
29-41 cm tumma nokimaa (tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä)
41-63 cm vaalea hiekka (pohjamaa)
Löytöinä esihistoriallista keramiikkaa (KM 35814:41), palanutta savea (KM 35814:42) ja palanutta luuta (KM 35814:43) sekaantuneesta tumman nokimaan kerroksesta.

6. 1972/2025

0-10cm turve
10-54 cm peltomulta
54-80 cm Vaalea hiekka (pohjamaa)

7. 1972/2030

0-10 cm turve
10-50 cm peltomulta
50-73 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

8. 1971/2036

0-10 cm turve
10-50 cm peltomulta
50-70 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

9. 1971/2040

0-10 cm turve
10-47 cm peltomulta

47-70 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

10. 1980/2036

0-10 cm turve
10-26 cm peltomulta
26-38 cm vaaleanharmaa hiekka (täyttökerros)
38-45 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
45-55 cm noensekainen, tummanruskea hiekka
55-75 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
75-86 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

Koekuopan kerroksellisuus liittyy sen vieressä kulkevan puutarhatien pohjustukseen. Sekaantuneesta kerroksesta löytönä keramiikkaa (KM 35814:44).

Koekuopat 11-17

11. 2020/2044

0-69 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
69-80 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

Löytöinä rautakaudentyypin keramiikkaa (KM 35814:45 ja 46) ja palanutta savea (KM 35814:47).

12. 2015/2044

0-60 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
60-65 cm vaalea hiekka (täyttökerros)
65-105 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)

Löytönä sulanutta pronssia (KM 35814: 48) sekaantuneesta kerroksesta.

13. 2015/2049

0-15 cm turve
15-38 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
38-72 cm ruskea likamaa
72-80 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

Löytönä ruskean likamaan kerroksesta, 40 cm:n syvyydestä keramiikkaa (KM 35814:49).

14. 2012,5/2049

0-60 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)

Tiheän juurakon vuoksi koekuoppaa ei ollut mahdollista kaivaa puhtaaseen pohjamaahan saakka.

15. 2019/2054

0-22 cm turve
22-80 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
80-110 cm vaalea hiekka (pohjamaa)

Löytöinä palanutta savea (KM 35814:50).

16. 2015/2054

0-22 cm turve
22-90 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
90-93 cm vaalea hiekka (pohjamaa)
Löytöinä keramiikkaa (KM 35814:51).

17. 2012,5/2054

0-53 cm sekaantunut, tummanruskea hiekka
(tiilenpaloja, lasia ym. resenttejä löytöjä.)
53-62 cm harmaa hiekka (täyttömaa)

Luettelo kertomukseen liittyivistä kartoista

Nro	Karttatyyppi	MK	Koko	Sivu
Kartta 1:	Yleiskartta	1:500	A3	20
Kartta 2:	Tasokartat, koeoja A	1:50	A3	21
Kartta 3:	Tasokartta, koeoja B	1:50	A3	22
Kartta 4:	Tasokartta, koeoja C	1:50	A3	23
Kartta 5:	Tasokartta, koeoja D	1:50	A3	24
Kartta 6:	Tasokartta, koeoja E	1:50	A3	25
Kartta 7:	Tasokartta, koeoja F	1:50	A3	26
Kartta 8:	Profiilikartta, koeoja E	1:50	A3	27

Lähteet

Sartes, Minna 1991: *Vähäjokilaakson inventointi 1991. Raportti koekaivauksesta*. Turun yliopisto, Kulttuurientutkimuksen laitos, arkeologian oppiaine.

Kartat

Valokuvataulut

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI

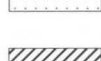

Kirsi Luoto 2006

Kartta 1

Yleiskartta

Mittakaava 1:500

Piirtänyt K. Salo

- Kaivausalue
- Rakennus
- Vuoden 1991 inventoinnissa löydetyt muinaisjäännösalueet B - D
- Uusi muinaisjäännösalue
- Purettu rakennus

- Junarata
- Korkeus mmpy

22,40

Koeruudut (1-10) 1 m x 1 m

- 1 = 1988 / 2000
- 2 = 1983 / 2000
- 3 = 1972 / 2000
- 4 = 1990 / 2011
- 5 = 1983 / 2011
- 6 = 1972 / 2025
- 7 = 1972 / 2030
- 8 = 1971 / 2036
- 9 = 1971 / 2040
- 10 = 1980 / 2036

Koekuopat (11-17) 50 cm x 50 cm

- 11 = 2020 / 2044
- 12 = 2015 / 2044
- 13 = 2015 / 2049
- 14 = 2012,5 / 2049
- 15 = 2019 / 2054
- 16 = 2015 / 2054
- 17 = 2012,5 / 2054

Koeojat

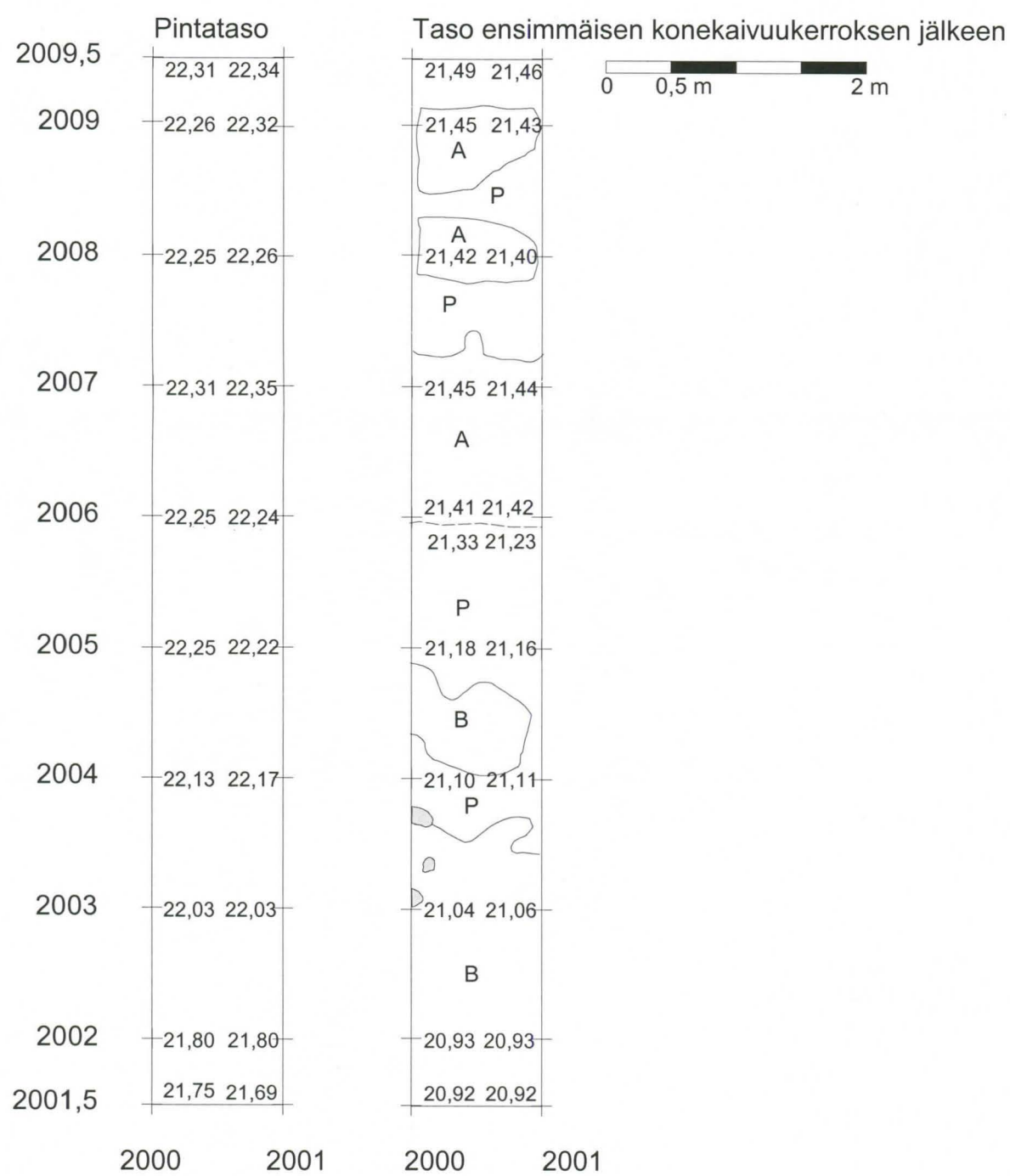
- A = 2001,5 - 2009,5 / 2000
- B = 2006 - 2016 / 2027
- C = 1996 - 2019,5 / 2027
- D = 2007,5 - 2019,5 / 2034
- E = 2008 - 2020 / 2040
- F = 2002 - 2008 / 2054

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 2
 Koeoja A
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

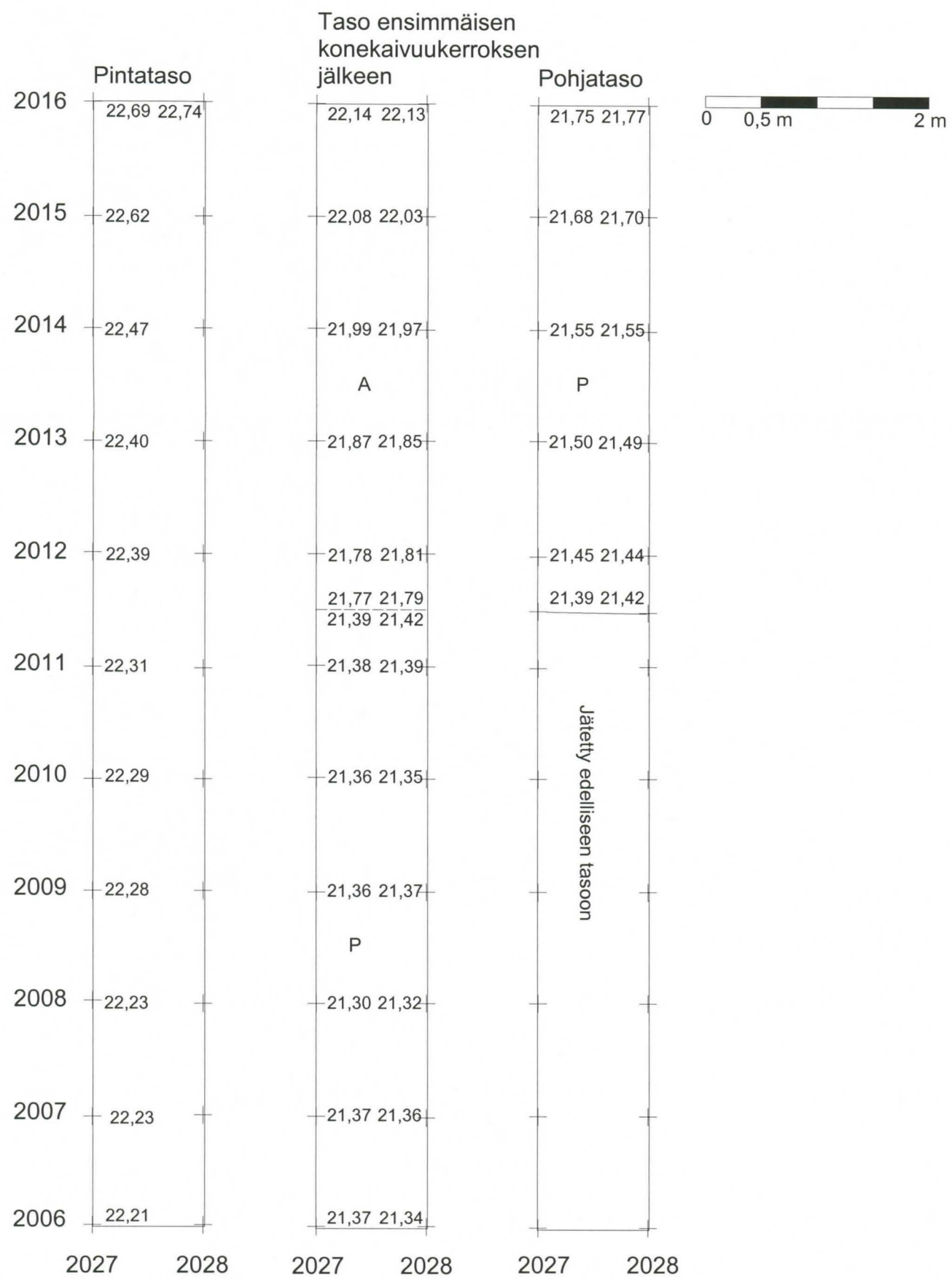
- A Sekaantunut tummanruskea hiekka
- B Sekaantunut harmaa hiekka
- P Pohjamaa
- Kivi
- 23,12 Korkeus mmpy
- Syvemmälle kaivetun alueen raja

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 3
 Koeoja B
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

- A Sekaantunut tummanruskea hiekka
- P Pohjamaa
- 23,12 Korkeus mmpy
- Syvemmälle kaivetun alueen raja

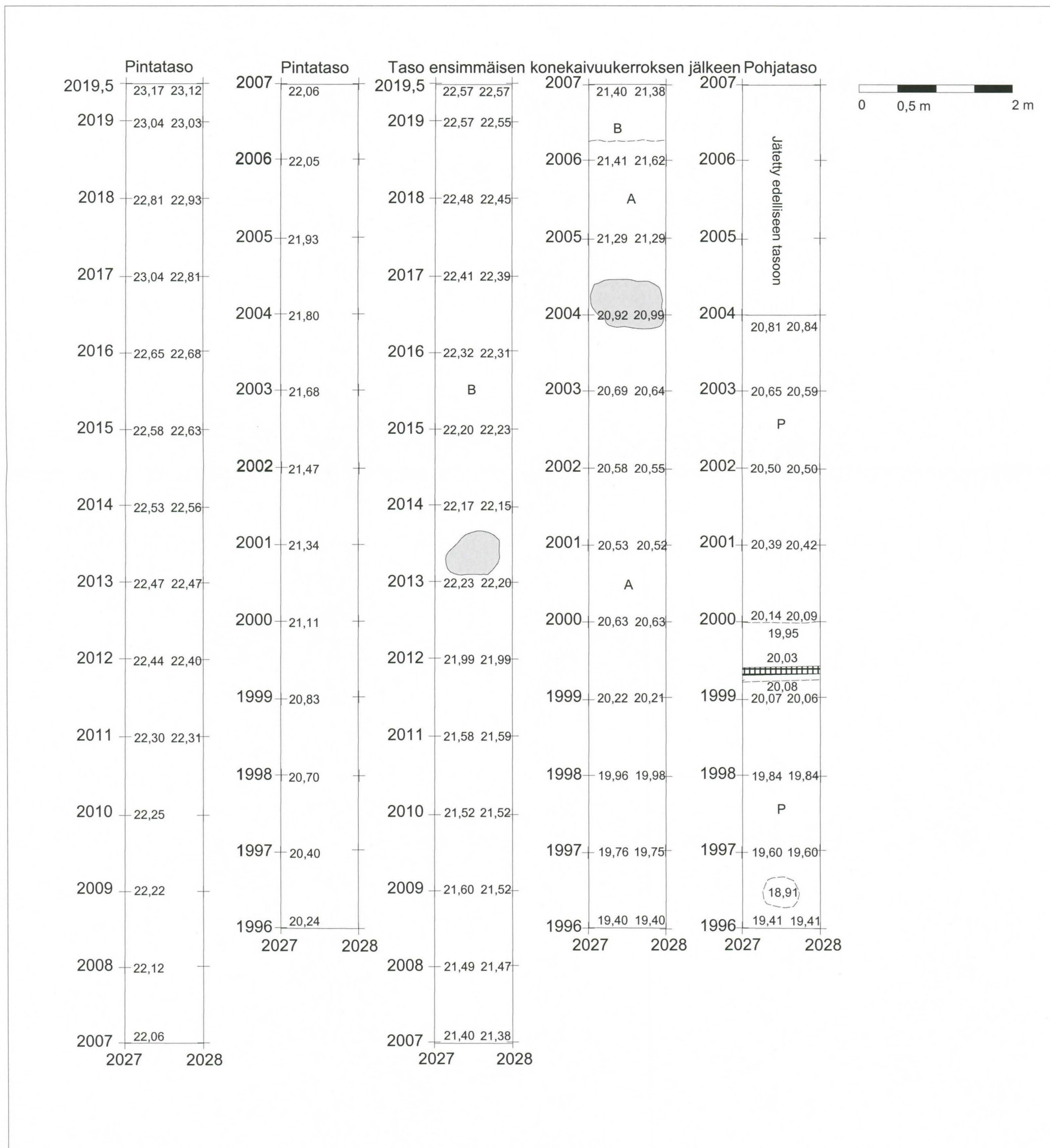

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 4
 Koeoja C
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

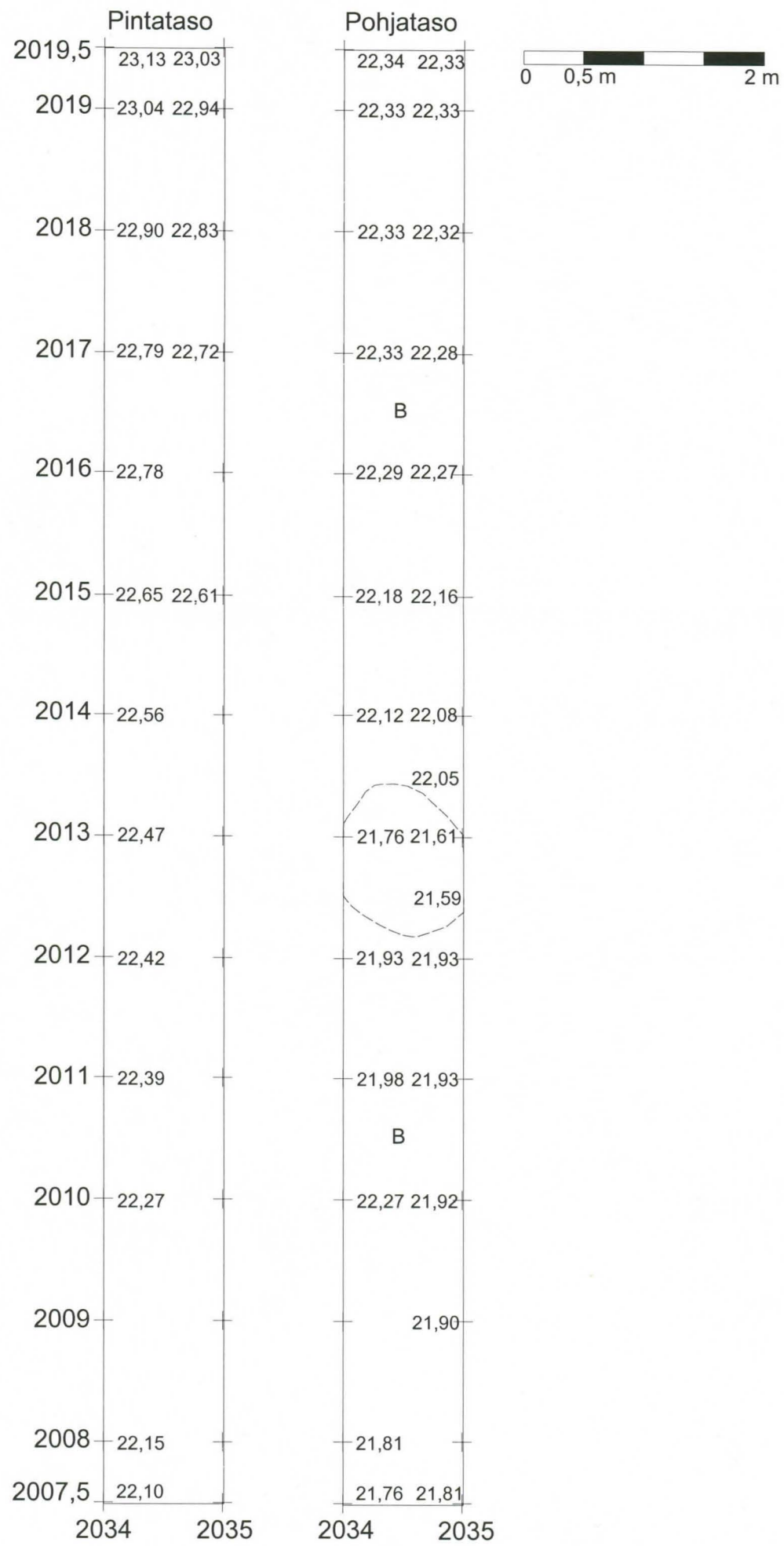
- A Sekaantunut tummanruskea hiekka
- B Sekaantunut harmaa hiekka
- P Pohjamaa
- Kivi
- 23,12 Korkeus mmpy
- Syvemmälle kaivetun alueen raja
- ||||| Salaojaputki

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 5
 Koeoja D
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

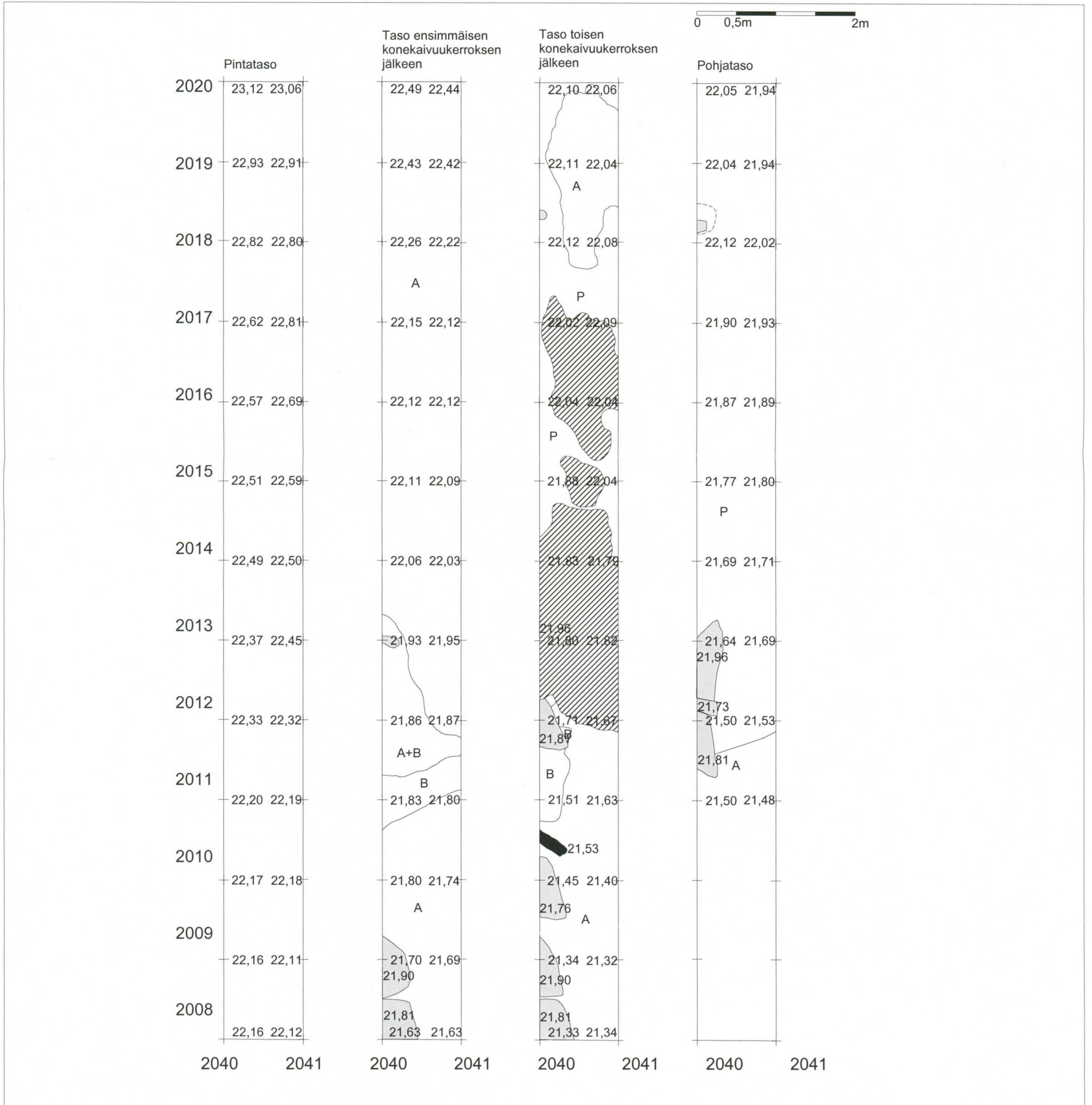
- B Sekaantunut harmaa hiekka
- 23,12 Korkeus mmpy
- Syvemmälle kaivetun alueen raja

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 6
 Koeoja E
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

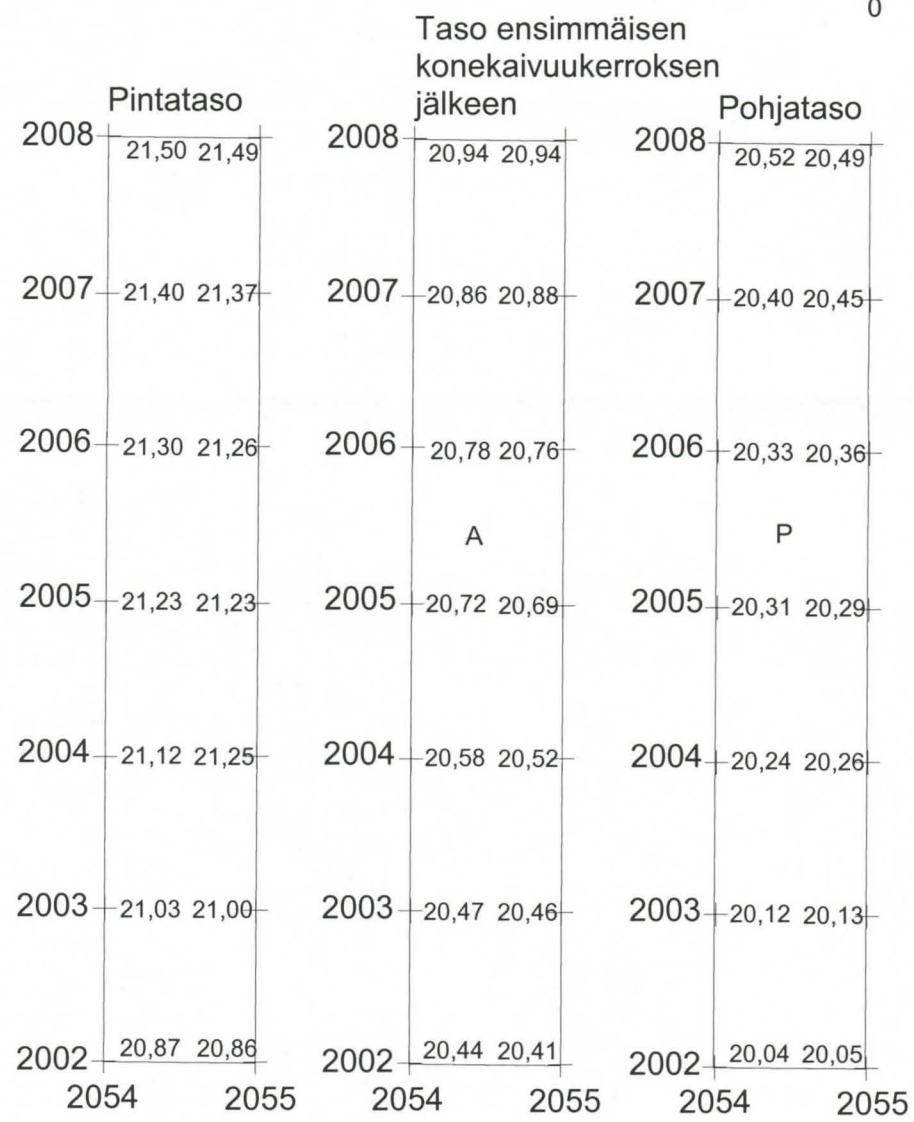
- A Sekaantunut tummanruskea hiekka
- B Sekaantunut harmaa hiekka
- P Pohjamaa
- Kivi
- Tummanruskea likamaa
- Hiiltynyt puu
- 23,12 Korkeus mmpy
- Mahdollisen paalunjäljen kohdalle kaivettu kuoppa

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 7
 Koeoja F
 Mittakaava 1:50
 Piirtänyt K. Salo

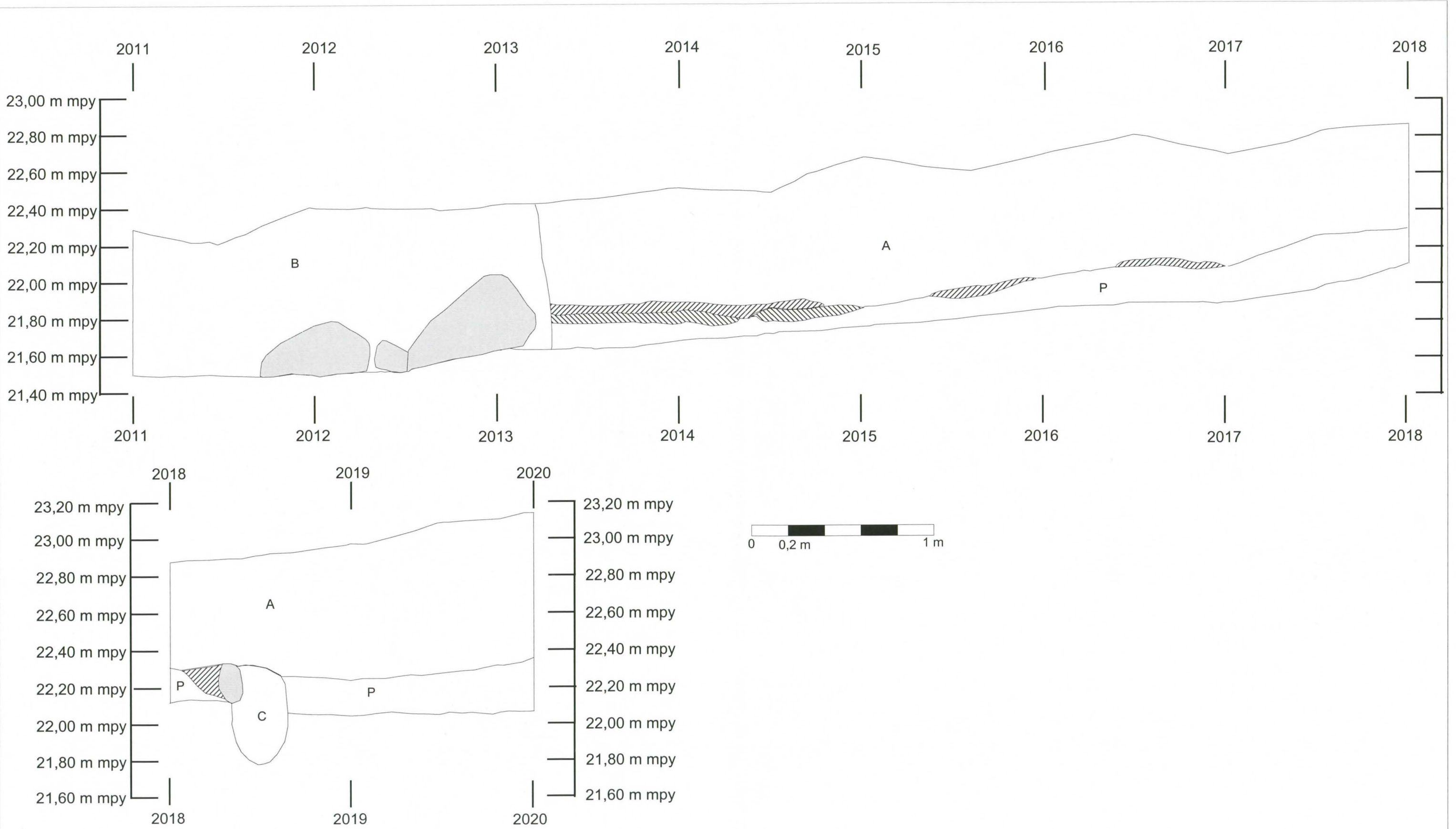
- A Sekaantunut tummanruskea hiekka
- P Pohjamaa
- 23,12 Korkeus mmpy

TURKU MAARIA KÄRSÄMÄKI
Kirsi Luoto 2006

Kartta 8
 Koeoja E, profiilikartta
 Mittakaava 1:20
 Piirtänyt K. Salo

	Sekaantunut tummanruskea hiekka		Tummanruskea noensekainen hiekka, mahdollinen paalunjälki
	Sekaantunut harmaa hiekka		Vaaleanruskea likamaa
	Pohjamaa		
	Kivi		
	Tummanruskea likamaa		

Kuva 1. Yleiskuva Tengströminkatu 2:n tontista. f. 140837

Kuva 2. Koeoja B, tiilirakenne SE-päädystä ruuduissa 2006-2010/2016. f. 140846

Kuva 3. Koeoja E, taso 2. konekaivuukerroksen jälkeen: kulttuurimaa paikoin näkyvissä. f. 140866.

Kuva 4. Koeoja E, mahdollinen paalunjälki kaivettuna ruudussa 2008/2034. f. 140871